

עת"א 5975/12/18 - סרוליק טייב, נגד שרות בתי הסוהר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

17 דצמבר 2018

עת"א 5975-12-18 טייב(עציר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

לפני כבוד הנשיא רון שפירא
העותר

סרוליק טייב, (עציר)
ע"י עו"ד גב' ליטל פלדמן ממשרד עו"ד קידר

נגד
המשיבים

1. שרות בתי הסוהר
2. מדינת ישראל ע"י עו"ד גב' מור קרמוסטרא מהמחלקה
המשפטית של שב"ס

פסק דין

הרקע לעתירה שבפני:

העותר עצור לאחר שהוגש נגדו כתב אישום בת"פ 50113-06-18 המתנהל בבית המשפט המחוזי בחיפה (להלן: "התיק העיקרי"). כתב האישום כולל 20 אישומים שעיקרם בתחומי עבירות המרמה הכלכליות. בכתב האישום מפורטים 180 עדים ששמן מצוין במפורש ועוד שישה מקורות של מסמכים שיוצגו לבית המשפט. מדובר בתיק עתיר מסמכים וראיות מסוגים שונים, כך לדברי העותר, שהוא הנאשם.

בעת שהוגש כתב האישום יוצג העותר ע"י עו"ד פרטי מחיפה. לאחר שתי ישיבות מקדמיות לא הוסדר הייצוג. העותר ביקש לייצג את עצמו ובסופו של יום מונתה הסנגוריה הציבורית כדי לייצגו. יצוין כי בבית המשפט הדין בתיק הפלילי הסביר העותר כי הוא אינו מעוניין בייצוג מאחר והוא מכיר היטב את החומר ולכל עורך דין שימונה ייקח מספר חודשים ללמוד את חומר החקירה. בסופו של יום מונתה הסנגוריה הציבורית לייצג את העותר ונקבעו 10 מועדים לשמיעת ראיות בחודשים ינואר - אפריל 2019.

נושא העברת החומר לעיון הנאשם הוביל למחלוקת בית הנאשם לעורכי דינו, שככל הנראה עיקרה היה באי הבנה שהובהרה בדיון במסגרת התיק העיקרי ביום 8.11.18. שם הבהיר הנאשם/העותר, לשאלת בית המשפט, כי הוא מעוניין בייצוג ע"י הסגורים מהסנגוריה הציבורית. לדבריו, אמירות שנאמרו על ידו, בעקבותיהם גם ביקשה הסנגוריה הציבורית להשתחרר מייצוג, היו עקב התסכול מהקושי בקבלת חומרי החקירה ואולם הוא מעוניין בהמשך הייצוג (עמ' 15 לפרוטוקול התיק העיקרי, ש' 18 ואילך).

בהמשך הפרוטוקול בתיק העיקרי מיום 8.11.18 מעלים הסגורים את הקושי להעביר את כל חומר החקירה לעיונו של

הנאשם בתנאי שהייתו במעצר. עוד עולות מהפרוטוקול בעיות נוספות הקשורות בעמדתו של הנאשם בסוגיות שונות של ניהול ההליך והפערים שבין עמדתו לעמדה המקצועית של עורכי דינו. בסיומו של הדיון ניתן צו לפיו יועבר חומר חקירה בחלוקה לקבצים/קלסרים לעיון הנאשם/העותר ובית המשפט מורה לשב"ס לפעול ליצירת התנאים שיאפשרו עיון בחומר, בתאום עם הסניגור.

בהמשך פנה העותר שבפני למותב הדן בתיק העיקרי בבקשות שונות בעניין הסדרי העיון בחומר החקירה שנקבעו ע"י שב"ס. המותב הדן בתיק העיקרי התייחס לבקשות בהחלטות שנתנו. בין היתר התייחס בית המשפט לעובדה שמתגובת שב"ס והתכתבות שזורפה לה עלה כי בעניין חומר החקירה והעיון בו פנה עו"ד קידר לשב"ס (מכתב מיום 22.11.18) וקיבל מענה (מכתב מיום 25.11.18) כאשר בין היתר הוצע ע"י שב"ס כי חומר החקירה יסרק ויעבר לאסיר בדיסקים שניתן לצפות בהם באמצעות מחשב. יצוין כי מהדיון שהתקיים בפני עולה כי כך גם נעשה. יוער כי עו"ד קידר אינו עורך הדיון המייצג בתיק העיקרי.

הרחבתי בתיאור הרקע לעתירה שבפני מאחר והדברים נחוצים ונדרשים הן לעניין העתירה והן לעניין היבטים נוספים הנוגעים לעניינו של העותר.

העתירה שבפני:

העתירה שבפני הוגשה ע"י עוה"ד ממושרד עו"ד קידר ושעניינה לאפשר לעותר תנאים הולמים לעיון בחומר החקירה שבעניין התיק העיקרי. בפתח העתירה מבקשים עורכי הדין כי "בית המשפט הנכבד יתן צו ללא דיון". בקשה תמוהה, ולא אוסיף.

בהמשך בסעיף 3 לעתירה נטען, בשמו של העותר, כי **"העותר בעצם בפועל מייצג את עצמו. המינוי של הסנגוריה הוא פורמלי לחלוטין ולא מהווה ייצוג בפועל, לעותר אין כל קשר עם סנגורו אלא רק בנושא העברת חומר אל העותר לבית הסהר"**. בהמשך נטען כי התנאים שקבע שב"ס אינם מאפשרים לעותר לעיין כנדרש כל חומר הראיות. העותר מפרט שורה של תנאים שלטענתו יש לאפשר לו כדי שיוכל לעיין כנדרש בחומר הראיות. את פירוט טענותיו מסיים העותר שוב באמירה **"לאור העובדה שהעותר מייצג את עצמו בהליכים מתבקש בהמש הנכבד ליתן צו ללא צורך בדיון המורה לשב"ס כמבוקש בעתירה זו"**. (ההדגשות במקור. ר.ש.).

יצוין כי העתירה לא נתמכה בתצהיר. לאחר הדיון הוגש גם תצהיר ובו מצהיר העותר כי כל האמור בעתירתו אמת.

הדיון בפני בית המשפט:

הצדדים טענו טיעוניהם בפני בית המשפט. לא אחזור על הטענות המפורטות בפרוטוקול. יוער, בתמצית, כי ב"כ העותר חזרה על הטענות שפורטו בכתב העתירה. עיקר הטענות הופנו כנגד האופן שבו חומר החקירה הועבר לעותר/הנאשם,

בחוסר סדר. עוד הועלו טענות כנגד התנאים שקבע שב"ס ונטען כי הותר לעותר לעיין בחומר רק במשך שלוש שעות בשבוע. לטענת ב"כ העותר אין בכך די.

ב"כ שב"ס הבהירה כי הותר לעותר להכניס לכלא 2 דיסקים של כל החומר הסרוק וכן 200 דיסקים נוספים שמוחזקים במשרדי מפקד הכלא כאשר אושר לעותר לקבל בכל עת בה הוא צופה בחומר החקירה עד 10 דיסקים. נקבע כי העותר יוכל לצפות בחומר החקירה במחשב שממוקם בבית הכנסת שלוש פעמים בשבוע, שעתים בכל פעם. ב"כ שב"ס הבהירה כי בתנאים הקיימים בכלא קישון אין אפשרות לאפשר צפיה בתנאים טובים יותר ולמשך זמן רב יותר. לשאלת בית המשפט הבהירה בכ"כ שב"ס כי ניתן יהיה לבחון את אפשרות העברת האסיר לכלא אחר, זאת ככל שהדבר יאפשר צפיה טובה יותר בחומרי החקירה. מובן כי הבחינה האם להעביר את האסיר/העצור לכלא אחר תעשה ע"י גורמי שב"ס, אם יהיה בכך צורך, ובהתאם למכלול הנתונים ואמות המידה שיש לבחון בסוגיה מסוג זה. עוד הבהירה ב"כ שב"ס כי התנאים שנקבעו עביר העותר הם פועל יוצא של מגבלות מקום וכוח אדם בכלא קישון והם עומדים בהוראות החוק ובפקודות שב"ס.

העותר ביקש לטעון ולהוסיף על דברי ב"כ. ראשית, אישר העותר כי אכן ננקטו פעולות בתאום עם מפקד כלא קישון לאפשר הכנסת חומר ראיות סרוק על גבי דיסקים, כפי שצוין. לדבריו עיקר הבעיה היא בתקינות ואיכות סריקת החומר שהועבר לו. עוד מציין הוא כי קיים קושי בקריאת חומר החקירה בדרך שמאפשר שב"ס מאחר ויש בחומר החקירה הפניות למסמכים המצויים בדיסקים הנוספים (כגון: תיעוד חקירות) ואין באפשרותו לעבור מצפיה בדיסק במסך אחד לצפיה בחומר אליו מפנים במסך אחר או באותו המחשב. בדרך שמאפשר שב"ס קיים קושי לעיין בחומרי החקירה, ובנוסף אופן סריקת החומר והעדר סדר ברשימת חומר החקירה מקשה על ההתמצאות בראיות והיכולת לעיין בהן, כך לטענת האסיר.

יוער כי האסיר הצהיר על הסכמתו לעבור לכלא אחר, ככל שהדבר יידרש, או להיות מוחזק בהפרדה, וזאת ככל שיהיה בכך כדי לשפר את תנאי העיון והצפייה בחומר החקירה.

הכרעה בעתירה:

שב"ס אינו חולק כי יש לאפשר לאסיר להתכונן למשפטו. מהנתונים שהוצגו בפני גם עולה כי ננקטו פעולות כדי לאפשר לאסיר עיון בחומר, לרבות הכנסת כל הדיסקים למתקן הכליאה בקישון, והכל כפי שפורט בתגובת שב"ס ואף בדברי האסיר עצמו. יתכן שבמגבלות התנאים הקיימים בבית מעצר קישון יש קושי לאפשר לאסיר/עצור הזקוק לעיון בחומר ראיות רב לבצע את העיון בתנאים טובים מספיק. בהקשר זה גם הביע שב"ס נכונות לבחון את האפשרות להעביר את העותר למתקן כליאה אחר, ככל שהעותר יבקש זאת. עם זאת, ובכפוף לאמור, החלטתי לדחות את העתירה על הסף. אבהיר להלן:

הלכה היא כי על עותר בעתירה עליה חלים כללי ההליך המנהלי לפרט את כל העובדות הנדרשות לעניין וכן עליו לומר את האמת. העותר לא עשה כן. העותר לא פירט בעתירה את העובדות שחומר רב של דיסקים עליהם סרוק כל חומר החקירה וכן תיעוד של פעולות חקירה הוכנס עבורו לכלא. העותר לא ציין כי מתאפשר לו לצפות בחומר במשך שלוש

פעמים בשבוע שעתיים בכל מפגש. למעשה, רק בדיון בפני הובהר כי בתאום עם מפקד הכלא ננקטו פעולות רבות כדי לאפשר לעותר צפייה בחומר ראיות, לרבות הכנסת כל החומר הסרוק לכלא. עובדות אלו לא הוזכרו בעתירה.

בנוסף העותר טוען בפני בעתירתו כי בתיק העיקרי הוא אינו מיוצג, זאת בניגוד לעובדת היותו מיוצג, לרבות הצהרתו בתיק העיקרי בדיון מיום 8.11.18, עמ' 15 לפרוטוקול. יוער בהקשר זה כי לא רק שהעותר מיוצג ע"י הסנגוריה הציבורית אלא אף שנעשתה פניה מהסנגוריה הציבורית במסגרת תיק בע"ח 12054-12-18, בקשה לפי סעיף 74, לביצוע השלמות בהעברת חומרי חקירה לידי הסנגוריה הציבורית. בקשה זו נקבעה לדיון ליום 26.12.18. עוד יצוין כי בעתירה לא הובהרו כל המכתבים שהוחלפו בין שב"ס לעו"ד קידר כאשר למעשה הייתה טענה בעניין הוצאת שולחן מהחדר שבו צופה העותר בחומרי החקירה, טענה שכעת לא בא זכרה בטענות.

הלכה היא כי "הסתרת עובדות אלו מבית המשפט, היא בגדר פגם המגיע כדי חוסר ניקיון כפיים, דבר המצדיק את דחייתה של העתירה על הסף (ראו, לעניין זה, בג"צ 893/09 צור נ' מינהל מקרקעי ישראל (18.11.2009); בג"צ 9539/10 בקא' לענייני תכנון ובניה נ' ממשלת ישראל (16.2.2011); בג"צ 5406/10 עמארה נ' משרד הפנים (3.7.2011), וכן, אליעד שרגא ורועי שחר המשפט המינהלי חלק 2 עילות הסף 139 (התשס"ח-2008) (להלן: שרגא ושחר))." [בג"צ 7914/12 פלוני נ' ממשלת ישראל ואח' (15/10/2013)]. בנסיבות אלו, כאשר העותר אינו מגלה את כל העובדות בנוגע לפעולות שבוצעו כדי לאפשר לו צפייה, והוא טוען, ואף מבקש לתמוך את טענתו בתצהיר, כי הוא אינו מיוצג בתיק העיקרי, טענה שהיא על פניה לא האמת, די בכך כדי שהעתירה תידחה על הסף.

אוסף עוד כי בטיעון בפני, שהוא כנראה קרוב יותר לאמת, הצהיר העותר על קושי בעיון בחומר כה רב בתנאים הקיימים בכלא כאשר איכות הסריקה, לטענתו, אינה טובה וקיים קושי לקשור בין חומר של מסמכים סרוקים לבין תיעוד של ראיות אחרות בדיסקים נוספים. טענות אלו מתיישבות גם עם דברים שטענה באת כוחו בדיון בעניין איכות החומר הסרוק והקושי בהתמצאות בחומר הרב, לרבות העיכובים בעצם קבלת רשימת חומר חקירה (עמ' 1 ש' 21 - עמ' 2 ש' 2 לפרוטוקול). טענות אלו לא פורטו בעתירה עצמה וחלקן טענות שמקומן בהליך הפלילי, ושם הן נטענו במסגרת הליכים לפי סעיף 74 לחסד"פ, בתיק בע"ח 12054-12-18, והן במסגרת הדיונים בתיק העיקרי. אינני מוצא מקום במסגרת הליך זה להרחיב את הדיון בהיבטים הקשורים באתיקה של עורכי דין כאשר בהליך שבפני טוען ב"כ עותר כי העותר אינו מיוצג בהליך העיקרי, ובה בעת מבקר את אופן הטיפול של הגורם המייצג בהליך שבתיק העיקרי בעניין קבלת חומר החקירה. ענין זה ראוי שיבחן במקומות אחרים. ואולם לצורך ההליך שבפני אציין כי לחלק ניכר של הטענות ניתן מענה במסגרת ההליך הפלילי ובכל מקרה הבקשות שהוגשו שם, ע"י הסניגור הציבורי שלכאורה, על פי הנטען, אינו מייצג את העותר, מהוות הליך חילופי להליך המנהלי המצדיק גם הוא את דחיית העתירה על הסף [לעניין סעד חילופי במסגרת ההליך הפלילי כעילה לדחיית עתירה מנהלית ראו: בג"צ 9131/05 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה (6.2.2006); בג"צ 6520/18 אלון חסן ואח' נ' פרקליט המדינה ואח' (20.9.18); בג"צ 3553/18 פלוני נ' פרקליט מחוז הדרום (פלילי) (4.9.2018)].

אין צורך לחזור ולהבהיר כי טענות אלו, בנוגע לטיב רשימת החקירה ואיכות הסריקה של הראיות, גם אינן קשורות לעבודת שב"ס וממילא מקומן להתברר בהליך הפלילי, כפי שגם נעשה ע"י הסניגור הציבורי (שעובדת ייצוגו מוכחשת)

שהגיש בקשות הן במסגרת ההליך בתיק העיקרי והן במסגרת של בקשות לפי סעיף 74 לחסד"פ, כל זאת בשעה שהעותר טוען להעדר ייצוג ומטיל, במסגרת עתירתו, דופי בפעולות שנעשות במסגרת ייצוגו. סבור אני כי מקרה זה של הגשת עתירת אסיר, תוך הסתרת עובדות, גילוי חלקי של עובדות אחרות ואי אמירת אמת מהווה שימוש לרעה בהליך משפטי שיתכן והיה מצדיק חיוב העותר בהוצאות לדוגמא [רע"ב 8411/16 סלע נ' שירות בתי הסוהר (17.7.2018)]. רק מהטעם שהצדדים לא טענו לעניין זה החלטתי שלא לחייבו בתשלום הוצאות במסגרת דיון זה. עם זאת ההתנהלות, כפי שפורטה, מצדיקה את דחיית העתירה על הסף, ומהווה חלק מחוסר ניקיון כפיים, כפי שפורט לעיל.

ב"כ העותר טענה כי היה מקום ששב"ס יפרט בתגובתו את כל הנתונים הקשורים בשימוש במחשב העומד לרשות האסירים לצורך עיון בחומר, כדי שבית המשפט יוכל לבחון אם אכן התנאים שנקבעו לאסיר, לרבות מגבלות זמן הצפייה, הן אכן מגבלות נדרשות. מעבר לעובדה שדינה של העתירה להידחות על הסף מהטעמים שפורטו, לא מצאתי מקום להורות לשב"ס להרחיב מעבר לנתונים שנמסרו. העותר אינו מצביע בטיעונו כפי שהובחרו בפני על פגמים בהתנהלות הגורם המנהלי והפיקודי של שב"ס באופן המצביע על אפשרות של סתירת חזקת תקינות הפעולה המנהלית שנקטה ע"י גורמי שב"ס. אין די בטיעון חסר, טיעון שאינו אמת ובטענות כפי שהובאו בפני כדי להצביע על פגם בהתנהלות הרשות המנהלית, ולו לכאורה, במידה שתבסס צידוק לדרוש מהרשות הצגת פרטים נוספים מעבר לאלו שנמסרו והוצגו בפני בית המשפט.

סיכום:

בסיכומי של דבר עתירה זו נדחת על הסף, מהטעמים שפורטו.

כפי שכבר צוין, שב"ס אינו חולק על החשיבות שיש במתן אפשרות לעותר לעיין בחומר חקירה ואף ביצע פעולות, חלקן חורגות מהמקובל, ליצירת תנאים שיאפשרו צפייה מיטבית בחומר החקירה, בכפוף למגבלות כלא קישון. העותר זכאי להגיש בקשה לעבור לכלא אחר, שם יתכן וקיימים תנאים טובים יותר לצפייה בחומר חקירה. ב"כ שב"ס כבר הצהירה כי תהיה נכונות לבחון בקשה כזאת ע"י גורמי הפיקוד של שב"ס, בהתאם לאמות המידה שנבחנות בכל בקשה של העברת אסיר למתקן כליאה אחר, ובכפוף לכל הנתונים הנבחנים ונשקלים בבקשות מסוג זה.

העותר העלה טענות מטענות שונות שעניינם בטיב הסריקה של חומר הראיות ואיכות/תקינות רשימת חומר החקירה. כאמור, טענות אלו אינן ראויות להתברר בהליך זה ומקומן בהליך אחר, שבפועל גם ננקט ע"י ב"כ העותר בתיק העיקרי. עם זאת, מאחר והטענות הועלו בפני, וכן בשים לב ליתר הטענות שנטענו במסגרת עתירה זו, אני מורה כי פסק הדין יועבר גם לעיון הסנגורית הציבורית המחוזית בחיפה.

המזכירות תשלח עותק מפסק הדין לב"כ הצדדים ולסנגוריה הציבורית, וכן לעותר באמצעות מחלקת האסיר בשב"ס.

ניתן היום, ט' טבת תשע"ט, 17 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.